

בפרשה זו מתבקש נביא ה' בלעם לקלל את בני ישראל המתקרבים לארץ כנען. מלך האמורי בלק הוא שמבקש זאת ממנו. אלוהים נעתר בסופו של דבר לתחנוני בלעם ומרשה לו לצאת לדרך עם עבדי בלק, אך לא בלי להציב תנאים ולהפגין את "מורת רוחו". ואז:

(כא) וַיִּקַּם בַּלְעָם בְּבִקְרָו וַיַּחְבֹּשׁ אֶת אֶתְנֹו וַיִּלְךְ עִם שְׂרֵי מוֹאָב. (כב) וַיַּחַר אֶף אֱלֹהִים כִּי הוֹלֵךְ הוּא וַיִּתְיַצֵּב מִלְאָךְ יְהוָה בַּדֶּרֶךְ לְשֹׁטֵן לוֹ וְהוּא רֹכֵב עַל אֶתְנֹו וַיִּשְׁגִּי נְעָרָיו עִמּוֹ. (כג) וַתִּרְאֵהוּ אֱתָנוֹן אֶת מִלְאָךְ יְהוָה נָצַב בַּדֶּרֶךְ וַחֲרָבוֹ שְׁלֹפָה בְּיָדוֹ וַתֵּט אֱתָנוֹן מִן הַדֶּרֶךְ וַתִּלְךְ בַּשָּׂדֶה וַיֵּן בַּלְעָם אֶת אֱתָנוֹן לְהַטֹּתָהּ הַדֶּרֶךְ. (כד) וַיַּעֲמֵד מִלְאָךְ יְהוָה בְּמִשְׁעוֹל הַכְּרָמִים גָּדַר מִזֶּה וְגָדַר מִזֶּה. (כה) וַתִּרְאֵהוּ אֱתָנוֹן אֶת מִלְאָךְ יְהוָה וַתִּלְחֹץ אֶל הַקִּיר וַתִּלְחֹץ אֶת רֶגֶל בַּלְעָם אֶל הַקִּיר וַיִּסֹּף לְהַכְתֹּתָהּ. (כו) וַיִּוֹסֹף מִלְאָךְ יְהוָה עֲבוּר וַיַּעֲמֵד בְּמִקּוֹם צָר אֲשֶׁר אֵין דֶּרֶךְ לְנִטּוֹת יָמִין וַיִּשְׁמְאוּל. (כז) וַתִּרְאֵהוּ אֱתָנוֹן אֶת מִלְאָךְ יְהוָה וַתִּרְבֹּץ תַּחַת בַּלְעָם וַיַּחַר אֶף בַּלְעָם וַיֵּן אֶת אֱתָנוֹן בְּמִקְלָו. (כח) וַיִּפְתַּח יְהוָה אֶת פִּי אֱתָנוֹן וַתֹּאמֶר לְבַלְעָם: מָה עֲשִׂיתִי לָךְ כִּי הִפִּיתִנִי זֶה שְׁלֹשׁ רְגָלִים? (כט) וַיֹּאמֶר בַּלְעָם לְאֱתָנוֹן: כִּי הִתְעַלְלִיתְּ בִּי! לוֹ יֵשׁ חֶרֶב בְּיָדִי כִּי עָתָה הִרְגִיתִיךָ. (ל) וַתֹּאמֶר אֱתָנוֹן אֶל בַּלְעָם: הֲלוֹא אָנֹכִי אֶתְנָךְ אֲשֶׁר רֹכֵבָתְּ עָלַי מֵעוֹדְךָ עַד הַיּוֹם הַזֶּה. הֲהִסָּפֵן הִסְפַּנְתִּי לַעֲשׂוֹת לָךְ כֹּה? וַיֹּאמֶר: לֹא. (לא) וַיִּגַּל יְהוָה אֶת עֵינָיו בַּלְעָם וַיִּרְאֵהוּ אֶת מִלְאָךְ יְהוָה נָצַב בַּדֶּרֶךְ וַחֲרָבוֹ שְׁלֹפָה בְּיָדוֹ וַיִּקַּד וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לְאֲפָיו.

במדבר כב, כא-לא

מה אתם הייתם עושים לו אתם במקומה של אתון חביבה ונאמנה זו? הרי מלאך ה', וחרבו שלוחה בידו, עומד בדרכה! מה יכלה לעשות? בלעם, שעסוק כולו במשימה שלקח על עצמו, אינו מסוגל לראות את מה שאתונו רואה, ומתוסכל וחבול הוא מכה אותה שוב ושוב.

האתון החביבה היא כל ילד/ה, תלמיד/ה או חניכ/ה שמתנהגים לפתע בצורה מכעיסה ומתסכלת ללא סיבה נראית לעין. ולעיתים קרובות, כמו בלעם, ההורה, מורה או מחנכת אינם מסוגלים לראות מה גורם להתנהגות המתסכלת הזו. ואז באים עונשים והוצאת תסכולים על הילד או החניך, ולפתע נשכח שהוא בסך הכל הילד החביב שלנו, שהיא החניכה האהובה שנוהגת כראוי בדרך כלל. אנו שוכחים לנסות ולברר מה ראו שכן התנהגו לפתע.

האתון הנאמנה של בלעם מזכירה לנו עיקרון חינוכי חשוב. המתחנכים אינם מרושעים: לפעמים רק קשה מאוד להבין את מניעיהם, וזהו מפתח להתייחסות נכונה.

שבת שלום!